

S. Grönroos:

POSTISTA ENTISTEN SOTIEMME AIKANA.

Kirjeen alkuperä menee muutamia tuhansia vuosia ajassa taaksepäin. Pohjolassakin on kirjeitä käytetty jo satoja vuosia. Kirje on rauhan voimallinen ase, joka maailmanpostiliiton puitteissa ei ole tuntenut rajoja ollenkaan. Mutta kirje otetaan myös sodankäynnissä tarkoin huomioon.

Lähettäjä huolehti ennen itse kirjeensä viemisestä. Palkattiin esim. kirjeen kuljettaja, joka matkasi jalkaisin tai ratsain. Vanhoina aikoina eivät kirjeiden kuljettajat Euroopassa yleensä ratsastaneet, vaan kulkivat jalkaisin. Heidän säätynsä oli siksi alhainen, että he eivät matkoillaan voineet vaatia hevosia — niin arvelee eräs tutkija. Ja luonnollisesti Pohjolassakin seurattiin yleiseurooppalaista tapaa ja täälläkin jopa kuninkaan kirjeiden kuljettajat matkasivat jalkaisin. Sitä todistaa vanhassa kirjasuomessa käytetty sanakin kirjankantaja (brevdragare) eli kirjeenkantaja nykysuomeksi sanoen. Kirjeiden kuljetus tuli sittemmin postin huoleksi.

Posti sanaa käytetään monessa merkityksessä. Siinä merkityksessä, missä se esiintyy sanassa postilaitos, käy-

tettiin post-sanaa ensi kerran ruotsalaisessa tekstissä Turussa 1556 ja suomalaisessa painotekstissä 1615. Kyseinen sana muokkautui kielessämme muotoon posti.

Suomen miehiä joutui sotaretkille ja varuskuntapalvelukseen Baltiaan. Siellä he varmaankin, esim. Riiassa, tutustuivat Hansan postijärjestelyihin. Postiin nykyaikaisessa mielessä suomalainen sotilas tutustui kuitenkin vasta Saksassa 30-vuotisen sodan aikana.

Suursota tarvitsi postia. Eri teitä pyrittiin Saksasta postiyhteyteen kotimaan kanssa. Käytettiin talvella poikkeuksellisesti niinkin vaikeaa tietä kuin Saksasta Itämerenmaidien ja Suomen kautta Ruotsiin taikkapa päinvastoin. Armeija tarvitsi postiyhteyksiä myös Saksassa. Aluksi sotilaslähetit vain kuljettivat armeijan postia, mutta jo 1630 Kustaa II Adolf vannotti Stettinissä herttuallisen lähettimestarin (Botenmeister) postimestarikseen. Breitenfeldin voiton jälkeen asetettiin uusia postimestareita ja järjestettiin postilinjoja. Posti oli luonnollisesti pääasiallisesti kenttäpostia ja Kustaa II Adolfin Augsburgiin asettamaa postinhoitajaa kutsutaankin kenttäpostimestariksi (Feldpostmeister).

Tämä sotaposti palveli mielellään myöskin yksityisiä kirjeenvaihtajia. Siten voitiin näet yksityistä kirjeenvaihtoa helposti kontrolloida eli nykypäiväisin ilmauksin sanoen sensuroida, vaikkakaan sensuuri ei silloin toiminnut yhtä avoimin ottein kuin meidän päivinämme. Kustaa II Adolf ei ollut turhaan vuosikausia käynyt sotia, vaan päinvastoin hänen armeijassaan oli vakoilu- ja tiedustelutoimi järjestelynsä ja työtapojensa puolesta aikansa tasalla ja jopa joissakin suhteissa edelläkin siitä, mihin vastapuoli kykeni. Eipä siis ihme, jos hänen armeijassaan ei löytö laimin kirjeenvaihdon sensuroimistakaan.

Valtakunnankansleri Aksel Oxenstierna piti myöhemmin postiasiaain johdon Saksassa käsissään. Hänen vaikutuksensa ulottui sieltä postiasioissa kotimaahankin sikäli, että Kristiina-kuningattaren holhoojahallitus hänen kehoituksestaan 1636 perusti Ruotsiin postilaitoksen, josta myös postilaitoksemme juontaa alkunsa. Suomen syntyä olevalla Klaus Laurinpoika Flemingillä oli myös tärkeä osuutensa Ruotsin postilaitoksen luomisessa. Hän nimittäin ehdotti, että asetettaisiin postitalonpoikia huolehtimaan kirjeiden kuljettamisesta. Tämä ajatus omaksuttiin, ja se olikin Ruotsin ensimmäisessä postijärjestyksessä koko asian ydin sekä se vankka pohja, jolle postilaitoksen toiminta perustui yli 200 vuotta Ruotsissa ja Suomessa.

Ruotsi-Suomen historiassa on suomalaisten miesten työ usein jäänyt unohduksiin. Niin on käynyt Klaus Laurinpoika Flemingin, sikäli kuin on kysymys hänen ansiostaan postiasiaassa. Juhliessamme postilaitoksemme 300-vuotista olemassaoloa unohdettiin hänet meillä melkein kokonaan, ja Ruotsissa on esitetty sellainenkin mielipide, että Fleming esittikin vain valtakunnankanslerin mielipidettä ja oli siis tavallaan vain hänen puhetorvenaan. Se ei pidä kuitenkaan paikkaansa. Fleming oli valtakunnankanslerin jälkeen aikansa etevin valtiomies Ruotsi-Suomessa, ja entisen virkatoimensa perusteella oli juuri hänellä edellytyksiä esittää sellainen ratkaisu, joka takasi, että postilaitoksen perustaminen ei mennyt yli valtakunnan rasittuneen taloudellisen kantokyvyn.

Postitekniikka tuotiin meille Saksasta. Sen toivat ne valtakunnan ja Itämerenmaiden saksalaiset, joita esim. Suomessa olivat ensimmäisten postikonttoriemme kaikki ensimmäiset hoitajat. Jonkun skotlantilaisenkin tunnemme postimestareina postilaitoksemme alkutaipaleella.

Kun suomalaisia miehiä palveli paljon sotilastehtävissä maan rajojen ulkopuolella, tarjosi posti heille mukavan yhdyssiteen kaukaisen kotimaan kanssa. Ja sotilaat, puhumattakaan upseereista, ovatkin todennäköisesti käyttäneet postia hyväkseen, koska vieläkin tunnetaan heidän 1600- ja 1700-luvuilla lähettämiään kirjeitä.

— Heinäkuun 12. päivänä 1699 kirjoitti sotilas Matti Yrjänänpoika Nisula Kuortaneelle äidilleen ja tiedusteli, oliko hänen vaimonsa hänen varuskuntapalveluksensa aikana Riiassa seurustellut erään nimeltä mainitun henkilön kanssa. —

— Savon rykmentin sotilas Lauri Laurinpoika Kyllinen vihittiin 1713 Briita Piskasen kanssa, mutta 8 päivää häiden jälkeen piti hänen lähteä sotaan rykmentinsä kanssa. Mutta Kyllinen ei unohtanut Britaansa, vaan kirjoitti hänelle Napuen taistelun jälkeen, sekä vielä Norjan retkenkin jälkeen. Kirjeet eivät tainneet mennä perille, vaan Briita oli kuullut miehensä sodassa kaatuneen ja meni uusiin naimisiin. —

Kivijärven kylän ruotuvelvollisten puolesta palveli kruunun laivaveistämöllä Karlskronassa laivanrakennusmiehenä Sven Björkelund. Lappajärven kirkonarkistossa on hänen tammikuun 20. päivänä 1764 kirjoittamansa kirje ruotuvelvollisilleen. Hän oli kirjoittanut heille aikaisemminkin saamatta kirjaintakaan vastaukseksi.

— Syyskuun 10. päivänä 1764 kirjoittivat laivanrakennusmiehet Måns Walbek ja Märten Hasselqvist myös Karlskronasta ruotuvelvollisilleen Ähtävälle. Heidän kirjeensä on säilynyt Borgmästarsin talossa Ähtävällä meidän päiviimme. Hekin olivat jo aikaisemminkin kirjoittaneet ja jopa saaneet vastauksenkin, vaikka myöhemmin olikin jätetty kirjeet vastaamatta. Tässä tapauksessa

on kirjeessä nimenomainen viite, että postia käytettiin kirjeenvaihdossa apuna. Voidaan hyvällä syyllä olettaa, että sotilaat ovat muissakin tapauksissa käyttäneet postia hyväkseen, vaikkapa ehkä sotilaiden kirjeitä toimitettiin kotiin muillakin keinoilla.

Kun Kaarle XII suuren Pohjan sodan aikoina marssi armeijoiheen sinne tänne Euroopassa, tarvittiin myös silloin postiyhteyksiä. Näitä järjestettiin, ja lopuksi hänen armeijassaan palveli kenttäpostimestari. Kuninkaan kenttäpostimestareina tunnetaan kaksi saksalaista miestä: Caspar Wulff ja Egidius Naundorf. Viimeksi mainittu oli virassa m.m. Pultavan päivinä. Norjan retkellä oli kuninkaan kenttäpostimestarina Ugglä. Kenttäposti luonnollisesti tällöinkin oli ensi sijassa tarkoitettu kuljettamaan virallista postia, johon nähden määrättiin, että painon vähentämiseksi täytyi käyttää pieniä ja keveitä paperiarkkeja, joihin tuli kirjoittaa tiheästi. Ajan kuvana mainittakoon, että 1703 kuninkaallinen asetus edellytti, että armeijasta kotimaahan piti koettaa lähettää virallistakin kirjeenvaihtoa matkustajien mukana, mikäli se suinkin oli mahdollista. Mutta kenttäposti välitti yksityistäkin kirjeenvaihtoa, koska aina sen mukaan oliko kuninkaan armeija Puolassa, Saksassa tai Venäjällä julkaistiin taksamääräyksiä, joita oli sovellettava yksityisten kirjeenvaihdossa armeijasta kotimaahan tai kotimaasta armeijaan.

Suuren Pohjan sodan aikana sijoitettiin Suomeen puolalaisia, saksalaisia ja venäläisiä sotavankeja — pääasiassa kylläkin vain alempiarvoisia. Eräissä Pohjanmaan kaupungeissakin oli puolalaisia ja saksalaisia sotavankeja. Ainakin Pietarsaareissa sallittiin heidän kirjoittaa sukulaisilleen. Sotavangin oli vietävä kirjeensä pormestarille

luettavaksi. Pormestarin läsnäollessa kirje sinetöitiin ja jätettiin sitten postikonttoriin.

Myös venäläiset sotavangit näyttävät kirjoittaneen kotimaahansa, ja näyttää heillä olleen apureitakin, jotka välittivät heidän salaista kirjeenvaihtoaan. Venäläiset sotavangit näyttävät lähettäneen ulkomaille ja saaneen ulkomailta kirjeitä toisten henkilöiden osoitteiden suojassa (under ens och annans couverter) eli t.s. siis viattomilta näyttäneiden peiteosoitteiden varjossa. Tämä tietenkin siinä tarkoituksessa, ettei sotavankien kirjeenvaihtoa postikonttoreissa huomattaisi ja sitä tutkittaisi. Venäläisten sotavankien luvattoman kirjeenvaihdon suosimisesta varoitettiin 1705, ja vuodelta 1709 tunnetaan määräys, että venäläisten sotavankien kirjeenvaihto oli toimitettava yli-postitirehtöörille. N.s. peiteosoitteiden käyttäminen on ollut muuten hyvin tunnettu keino sensuurin välttämiseksi.

Kun 1711 oli kyseessä muutamien ylhäisten venäläisten sotavankien vaihtaminen, tuli Pohjanmaakin heidän kanssaan tekemisiin. Ja tällöin yritti Uudessakaarlepyyssä eräs sotavangi päästä luvattomaan kirjeenvaihtoon venäläisten kenraalien kanssa. Yrityksensä vuoksi hänet siirrettiin Pietarsaaren.

Pietarsaaressa viipyi kauemmin aikaa kenraali ja tsaarin neuvonantaja, ruhtinas Dolgoruki seurueineen, johon kuului kokonaista 46 henkeä. Dolgorukin ja hänen seurueensa kirjeenvaihdosta oli Pietarsaaren pormestarille paljon puuhaa. Kun vangit käyttivät ranskaa, jota pormestari ei taitanut, niin ei pormestari pystynyt sensuroimaan ranskalaisia kirjeitä, vaan ne piti toimittaa maaherralle. Kaikkein kiusallisin oli itse Dolgoruki, joka kehoituksista huolimatta ei suostunut kirjoittamaan kirjeitään

ranskaksi tai saksaksi, kun hän muka ei näitä kieliä tarpeeksi hyvin osannut, vaan kirjoitti kirjeensä venäjäksi, jota ei maaherrakaan taitanut. Dolgoruki vain väitti, että Suomen armeijan komentaja, kenraali Nieroht, joka oli rajalla, kyllä voi tulkita hänen kirjeensä maaherralle. Tästä päätellen näyttää siltä, että ylhäisten venäläisten sotavankien kirjeitä on Suomen armeijasta parlamentäärien välityksellä toimitettu Venäjälle.

Suuren Pohjan Sodan aikana oli Kajaanin linnaan toimitettu liivinmaalainen aatelismies Paul v. Helmersen, joka oli vehkeillyt venäläisten kanssa. Kajaanissa ruvettiin huhuamaan, että v. Helmersen sieltä yritti päästä yhteyteen venäläisten kanssa ja että hänen luvatonta kirjeenvaihtoaan oli avustanut postimestari Johan Ulfvik. Asia taisi olla vain huhua, koskapa sitä tutkittiin Kajaanin raastuvanoikeudessa ilman tulosta.

Kun Suuri Pohjan Sota meillä kääntyi Isonvihan ajaksi, lakkasi täällä postilaitoksen toiminta. Vainon aikana lienevät venäläiset yleensä kuljettaneet vain omaa kirjeenvaihtoaan. Ainoastaan Itä-Suomessa näytetään päästyn pitemmälle, koskapa siellä 1719 Pietarin ja Viipurin välille järjestettiin postinkuljetus, joka välitti yksityistenkin kirjeenvaihtoa. Venäläiset kielsivät Isonvihan aikana kaiken yhteyden Ruotsin kanssa ja luonnollisesti tähän kieltoon sisältyi myös kirjeenvaihto.

Varsinkin Pultavan tappion jälkeen joutui KaarleXII:n armeijasta sotilaita lukuisasti sotavankeuteen Venäjälle. On viitteitä, että sotavangit Venäjältäkin pyrkivät kirjeenvaihtoon muun maailman kanssa. Se tietenkin oli hankalaa ja epävarmaa.

N.s. Pikkuvihan alkaessa 1741 kiellettiin kuolemanrangaistuksen uhalla kaikki postinkulku ja muu kirjeen-

vaihto Venäjälle ja sieltä Suomeen. Ja luonnollisesti postiliike Ruotsista Suomeenkin katkesi sitä mukaa kuin maa joutui vihollisen valtaan. Jyrkkää kieltoa kuitenkin täytyi myöhemmin lieventää. Keväällä 1743 nimittäin määrättiin, että vihollisen valtaamiin osiin Suomea saatiin lähettää yksityistä kirjeenvaihtoa sillä ehdolla, että kirjeet jätettiin avoimina kansliakollegiolle, jossa ne luettiin ja lähetettiin kollegion kuudessa edelleen, sikäli kuin havaittiin, etteivät kirjeet sisältäneet mitään kiellettyä. Tällainen posti toimitettiin Tornion kautta Suomeen. Suomesta eivät postimestarit yleensä paenneet pikkuvihan aikana, vaan jäivät paikoilleen. Vainonkin aikana postilaitos jatkoi toimintaansa, ja venäläiset asettivat sen johtoon Carl de Lavalin.

Pikkuvihan aikana myös venäläiset puolestaan kielivät ankarasti kirjeenvaihdon alueiltaan Suomesta Ruotsiin. Luvatonta kirjeenvaihtoa kuitenkin salaisesti pidettiin yllä. Niinpä venäläiset saivat tietoonsa, että Vaasan maapäivillä Pietarsaaren pormestariksi määrätty Lars Blom piti yllä salaista kirjeenvaihtoa Ruotsiin. Pormestarin täytyi 1743 paeta Ruotsiin. — Muhoksen kappalaisen Gabriel Ståhlbergin vangitsivat venäläiset luvattoman kirjeenvaihdon vuoksi. — Kajaanin postimestarin Johan Ulfvikin — edellämainitun Ulfvikin pojan — panivat venäläiset rautoihin, kun epäilivät häntä salaisesta kirjeenvaihdosta, ja aikoivat häntä pidellä pahoin. Pormestarin kuitenkin tultua hätään Ulfvik vapautettiin, ja hän säästyivät ruoskimiselta.

Myös Pommerin sodan aikana vuosina 1757—1762 oli mahdollisuus olla kirjeenvaihdossa sotakentältä kotimaan kanssa. Tämän sodan aikana toimi armeijassa myös kenttäpostikonttori.

Napoleonin sotien aikana oli Ruotsilla Saksassa 1806 kenttäpostikonttori armeijaansa varten.

Sekä vv. 1788—1790 että 1808—09 sotien alkaessa annettiin samanlainen kirjeenvaihdon kielto kuin 1741. Milteiä julistusten sanamuotokin pysyi samanlaisena.

Kustaa III:n sodan ajalta 1788—1790 emme ole tavanneet painettuja tietoja kenttäpostista emmekä vielä varmuudella edes tiedä, onko kenttäposti silloin toiminut vaiko ei. Sen kuitenkin varmasti tiedämme, että silloinkin puuhattiin kyllä kenttäpostia. Claes Petter Lönngren — ylimääräinen virkailija postilaitoksessa 1777, postikirjuri Ahvenkoskella, postimestari Loviisassa 30/1 1787, postikomisarius Ahvenkoskella 15/5 1805 — nimitettiin 1788 kenttäpostimestariksi armeijaan, mutta hän selitti ei voivansa ottaa tointa vastaan muuta kuin sillä ehdolla, että hän saisi siitä toimeentulonsa. Kenttäpostille hän vaati hankittavaksi hevosia, kalustovaunut (bagagevagn), kirjoituspulpetin, vaa'an ja punnuksia ym. Tarvittiin myös suurehko määräraha kirjurin ja rengin palkkaamiseksi. Sitä paitsi Lönngren halusi annettavaksi ohjesäännön kenttäpostipostimestaria varten. — Mikä oli tulos Lönngrenin vaatimuksesta, emme — ikävä kyllä — vielä tiedä.

Kun venäläiset 1808 valloittivat Suomea, niin heidän puoleltaan annettiin kielto kirjeenvaihtoon nähden valloitetusta osasta maata muuhun Suomeen taikkapa Ruotsiin. Ruotsissa lievennettiin pian annettua kieltomääräystä. Huhtikuun 13. pnä kuningas suostui näet siihen, että kauppiat saivat luvallisissa kaupallisissa asioissaan olla kirjeenvaihdossa myös vihollisen hallussa olevien paikkakuntien kanssa sillä ehdolla, että kirjeet jätettiin avoimina kuninkaan käskynhaltijalle, joka merkitsi kirjeen päälle

sanan »upvist» ja nimimerkkinsä sekä sulki kirjeen sine-tillään, jos hän nimittäin havaitsi kirjeen sisällöltään viattomaksi. Kirje annettiin takaisin omistajalle, joka sen toimitti edelleen. Kun Ruotsi oli samaan aikaan sodassa Tanskankin kanssa, niin määräyksillä ehkä tarkoitettiin etupäässä kirjeenvaihtoa muualle Eurooppaan, tai ehkäpä määräykset eivät soveltuneetkaan sinänsä kanssakäymiseen venäläisten kanssa, koskapa kuningas 22/4 1808 nimenomaan suostui siihen, että samanlaisia muotoja noudattaen saatiin lähettää kirjeitä venäläisten valtaamaan osaan Suomea ja jopa Venäjälle. Poikkeuksena määräyksissä säädettiin kuitenkin tällä kertaa, että kirje oli postitse pohjoista tietä lähetettävä avoimena Suomen armeijan ylipäällystölle, jonka toimesta kirje, sitten kun se oli uudestaan tarkastettu ja viattomaksi havaittu, toimitettiin parlamentäärien välityksellä edelleen.

Ja asianlaita on todella niin, että vuosien 1808—1809 sodassa taistelulinja ei ole ollut aivan ylitsepäsemätön juopa kirjeenvaihdolle. Säännölliset postiyhteydet olivat luonnollisesti katkenneet, mutta sotilaat pitivät yhteyttä etelä-Suomessa olevien omaistensa kanssa joko yksityisiä, salaisia lähettejä käyttäen tai n.k. parlamentäärien välityksellä, joiden oli sekä omille että venäläisten etuvartiolle annettava kirjeensä tarkastettaviksi. Savon prikaatin kuuluisa sankari J. Z. Duncker mm. neuvoo puolisoaan eräässä kirjeessään: »Tahtoessasi kirjoittaa minulle läheta kirje Mikkelin venäläiselle komendantille pyytäen, että hän lähettäisi sen paroni von Pahlenille, joka on kenr. Tutshkoffin adjutantti . . .»

Varsinaista kenttäpostiliikennettä varten perustettiin 1808 erikoiset kenttäpostikonttorit sekä Suomen Pohjoisen Armeijan yhteyteen että Ahvenanmaalle, joiden toi-

minnasta annettiin marraskuussa Ylipostihallituksen kierto-
kirjeessä seuraavat ohjeet:

Circulaire till Samtliche Post-Förvaltare.

Sedan Fält-Post-Contoir blifvit så väl inrättade å Åland för den der sammandragne Arme, som ock för Norra Finska Armen, så gifves Herr Post-Förvaltaren sådant tillkänna, med underrättelse, att alla Bref till Armen å Åland böra ställas till Fält-Post-Contoiret derstädes och porto för dem erläggas lika med Bref till Castelholm, och de till Kongl. Norra Finska Armen ställas till Norra Finska Fält-Post-Contoiret, och porto betalas lika med Bref till Uleåborg. Stockholm af Kongl. Öfver-Post-Directionen den 3:dje November 1808.

F. Ehrenheim.

G. Hällgren.

Näiden kenttäpostikonttorien hoitajina, jotka konttorit kevättalvella 1809 siirtyivät Ruotsiin, Pohjanmaalta Hernösandiin ja Ahvenanmaalta Grisslehamniin, toimivat kenttäpostimestarit. Pohjoisen Armeijan kenttäpostimestarina oli Carl Caloander, joka oli samaa sukua kuin Turun postikonttorin ensimmäinen postimestari. Ahvenanmaan kenttäpostimestarina lienee toiminut Vaasan postimestari Abraham Sjölin. Minusta olisi syytä mainita Alma Söderhjelmin tieto, että von Döbeln kenttäpostia käyttäen lähetti rahaa Suomeen pojalleen, jota lempinimellä kutsuttiin muistaakseni nimeltä Noppe.

Ruotsin puolella toimivia puolustusjoukkoja varten oli jo aikaisemmin eli kesällä 1808 järjestetty kenttäpostikonttorit sekä myös myönnetty vakinaisen väen ja nostoväen aliupseereille ja miehistölle oikeus vapaakirjeenä

lähettää kirje kerran kuussa. Tämän kirjoittajan tiedossa ei ole ulotettiinko tämä maksuton kenttäpostin käyttö myös Suomen armeijan sotilaita koskevaksi.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että myös von Döbelnin tiedetään käyttäneen kenttäpostia ja lähettäneen pojalleen — »för min lille Nappes räkning» — kenttäpostia käyttäen useitakin rahalähetyksiä, siten kaikkiaan n. 3000 taalaria.

Itämaisen sodan aikana toimi Suomessa muutamia venäläisiä kenttäpostikonttoreita, joiden henkilökunnassa näyttää olleen jokunen meikäläinenkin. Venäläisten kenttäpostikonttorien asemapaikkoina mainittakoon Somero, Tuusula ja Kouvola. Kun sotatoimien vuoksi postiyhteys Suomen ja Ruotsin välillä Ahvenanmeren yli oli keskeytettynä ja postinkulku Tornion kautta hidasta, sai toiminimi J. Julin & Comp. Turussa syksyllä 1855 oikeuden lähettää tavallista kirjepostia virkapostin ohella Eckeröhön. Sieltä tukkukauppias A. W. Frestadiuksen asiamies toimitti Julinin lähettämän yksityisen postin vuokraamallaan ruotsalaisella aluksella Ruotsiin. Muutkin kauppiaat nauttivat sittemmin samaa etua ja kenraalikuvernööri kreivi Berg nimenomaan hyväksyi tällaisen menettelyn.

Suomen oma kenttäposti luotiin vapaussotamme aikana 1918 ja silloin sallittiin maksuttomasti vaihtaa kenttäpostikirjeitä sotilaiden kanssa.

THE CONVEYANCE OF MAIL IN THE SWEDISH-FINNISH WARS.

The Finnish soldiers did not become acquainted with mail in the present sense of the word until in the 30-years-war. Military messengers carried mail between the

home country and the scene of war in the beginning of the war yet. However, Gustav IV Adolf swore the ducal messengermaster (Botenmeister) in as his postmaster at Stettin already in 1630. After the battle of Breitenfeld the number of postmasters and post routes increased rapidly. Augsburg had a military postmaster.

The Swedish-Finnish postal service began actually in 1636. The post house boys carried the mail. This arrangement continued for approximately 200 years, and it served the needs of the army also. During the great Bothnian war the army was again in need of military post. Then, as previously, the Germans were the chief military postmasters.

When the so-called small Northern war broke out in 1741 the exchange of letters between Sweden-Finland and Russia was forbidden on penalty of death. Later on the law was eased.

In the Pommer war 1757—1762 the army had military post service as previously. A military post office was founded also in 1806 at the time Sweden fought against Napoleon.

When the wars of 1788—1790 and 1808—1809 broke out correspondence was again forbidden as in 1741. After the occupation of Finland the Russians prohibited correspondence between Finland and Sweden. In Sweden again the mail regulations were eased. On April 4, 1808 Gustaf IV Adolf gave his consent that the merchants be allowed to exchange letters on trade matters also with those sections in the hands of the enemy. Letters of this type were naturally censored. The front line of the 1808—1809 war was not an altogether insuperable obstacle to correspondence. The soldiers used among others parle-

mentarians as mail carriers. During the war there were military post offices in the northern Finnish army and in Åland as well as in the army located in Sweden. The right to send one franked letter once a month was granted the soldiers and noncommissioned officers of both the reserve forces and the regular army.

Finland had a few Russian military post offices during the Crimean war. It's own military post service was founded during the War of Independence in 1918.